Quelle: https://manuscripta.at/?ID=25948
Copyright: Admont, Benediktinerstift

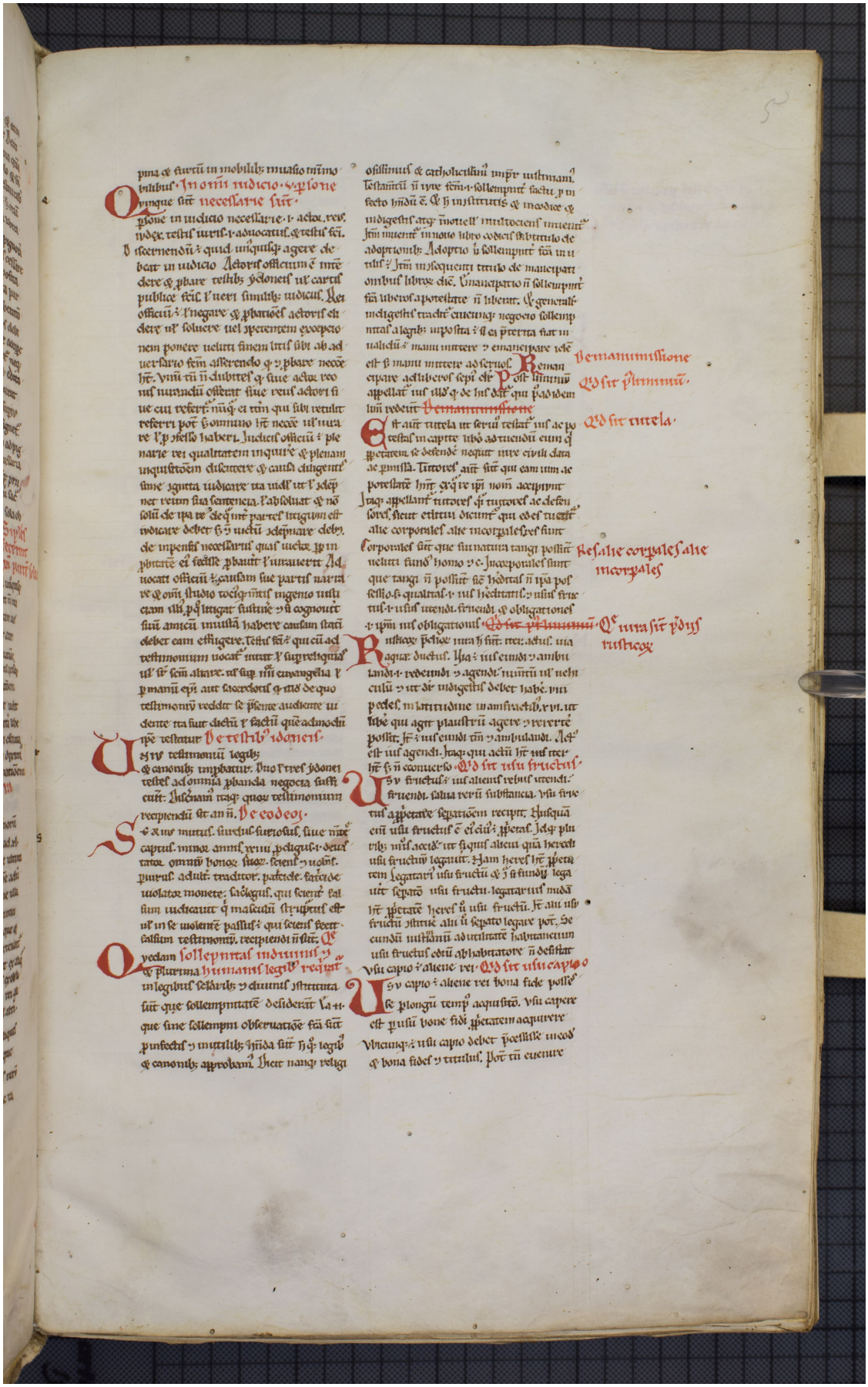

Quinque sunt necessarie suit.

Ppone in iudicio necessarie .i. actor, reus, iudex, testis, iuris .i. advocatus, & testis fei.

Discernendum quid unusquisque agere debeat in iudicio. Actoris officium est intendere & probare testibus idoneis, vel cartis publice fecit, vel iuri similis iudicii. Rei officium est negare & probationes actoris eludere, vel soluere, vel peremptorie exceptionem ponere, uelut finem litis sibi ab adversario fieri asserendo, & probare necesse est. Vnum tu si dubites, quia siue actor, seu reus, iuramentum offerat siue reus actori, siue cui refertur, nunquid ei tum qui sibi retulit referri potest omnino est necesse, vel iurare, vel probationem habere. Iudicis officium est plenarie rei qualitatem inquirere & plenam inquisitionem discutere & causa diligenti sine ignota iudicare, ita ut nulli ut vel delegent rem suam sententia, vel abdicat & non solum de ipsa re, de qua inter partes litigium est iudicare debet, sed nuntium delegare debet. De impensis necessariis quas uictor, qui in pugnam ei fecisse probauit, vel iuraverit. Advocati officium est causam sue partis narrare & omni studio, quicquid iniqui ingenio iuris ciam illi possit litigat, sustinere, si cognouit suum amicum iniustam habere causam statim debet eam effugere. Testis est qui ad testimonium vocatur, iurat, vel superseguitur, vel se scm altare, vel sup. nm euangelia, vel p manum epi, aut sacerdotis, quod de quo testimonium reddit se presente audiente, audiente, ita fuit dictum, vel factum quod admodum ipse testatur.

De testibus idoneis.

Usu testimonii legibus & canonibus improbatur. Duo vel tres idonei testes ad omnia pranda negocia sufficiunt. Iuxta quod quos testimonium recipendum sit an non. De eodem.

Sacrum mutuum, furtum, furiosum, siue nunc capitum, minor annis, xiii, peliquis .i. deuastatore omnium bonorum suorum, scienter usorum, puerum, adulterum, traditor, parricide, fatidice, violator monete, sacrilegus, qui scienter falsum iuratur, quod masculum stupratus est, vel in se uolentem passus, qui scienter fecerit falsum testimonium, recipendi non sunt. Que

Quecumque sollempnitate indumenta, & plurima humanis legibus requirunt in legibus secularibus, & diuinis structura sunt, que sollempnitate desiderant, ita ut, quae sine sollempni obseruatione facta sunt, perfectum, & inutilis, irrita sunt, sed legibus & canonibus approbam. Licet nangue religiosissimus & catholicissimus imperator iustinianus, Testamentum non iure fieri sollempnitate factum, perfecto habendum esse. Et hi institutis & modice & indigestis atque inconsiderate multoties inuenitur. Item inuenitur in uno libro codicis sub titulo de adoptionibus. Adoptio in sollempnitate fieri in uitus. Item in sequenti titulo de mancipatione omnibus libere dicit. Mancipatio in sollempnitate fieri liberos a potestate non liberent. Et generaliter indigestis tractat cuncuique negocio sollempnitas aliquibus imposita, si ea pretera fiat in iudicio, manu mittere, emancipare, esse est, si manu mittere adseruos. Remancipare a liberos sepe est. Possit hominem appellat iuris illos, quod de iure date qui pro idem iuri redeunt. De manumissione

Est autem tutela ut seruum testat iuris ac potestas in capite libro ad tuendum eum qui propter se defendere nequit iure civili data ac permissa. Tutores autem sunt qui eam iuri ac potestate habent, quique ipsi non accipiunt. Itaque appellantur tutores, qui tuentur ac defensores, sicut etiam dicuntur qui edes tuentur. Alie corporales alie incorporales res sunt. Corporales sunt que sunt natura tangi possunt, uelut fundus, homo, etc. Incorporales sunt que tangi non possunt, sicut hereditas, non ipsa possessio, sed qualitas, vel iuris hereditatis, usus fructus, usus utendi, fruendi, & obligationes, quibus iuris obligationis. Quid sit ius naturale. Quae iura sint predia rusticorum

Rusticorum predia iura sunt, ut iter, actus, iuna aquae ductus. Iter est iuris eundi, ambulandi, redeundi, agendi iumenta, vel uehiculum, ut dicit indigestus debet habere, iuri pedes, in iumentum iumentum, iumentum, ut libet qui agit plaustrum agere, vel ferre possit. Iter est iuris eundi, cum ambulandi. Actus est iuris agendi. Itaque qui actum iter habet, si non conuersus. Quid sit usus fructus.

Usus fructus est iuris alieni rebus utendi, fruendi, salua rerum substantia. Usus fructus appellatur separatim recipit. Huiusquisque usus fructus est, cui datur, appellat. Iaque plurimis, nisi aliis, ut aliquis alicui quia heredi usus fructum legauit. Iam heredi iure pertinet legatarii usus fructus, & si fundum legauit separatim usus fructu legatarius mutatur iure pertinet heredi, usus fructus. Et alii usus fructus istum alii, separato legare potest. Secundum iustinianum adutilitate habitancium usus fructus eorum abhabitatore non desistat usu capio, alienae rei. Quid sit usucapio

Usu capio, alienae rei bona fide possessio plongum tempus acquisitum. Usu capere est pusu bone fidei propterea acquirere. Vtrumque, usu capio debet possidere id quod bona fide, vel titulus. Potest tu euenire